

Nastavni sat

Osnovne fizikalne veličine

Predmet *Osnove elektrotehnike*, rujan 2018.

SI

Prefixi

Grčki

Mj. jedinice

Otpornici

Osnovne fizikalne veličine i jedinice SI sustava

Preračunavanje mjernih jedinica

Grčki alfabet

Fizikalne veličine i mjerne jedinice u elektrotehnici

Označavanje vrijednosti otpornika

SI

Prefiksi

Grčki

Mj. jedinice

Otpornici

Fizikalna veličina	oznaka	SI jedinica	
Duljina	l	metar	m
Masa	m	kilogram	kg
Vrijeme	t	sekunda	s
Električna struja	I	amper	A
Termodinamička temperatura	T	kelvin	K
Količina tvari	n	mol	mol
Jakost svjetlosti	I_v	kandela	cd

Preračunavanje mjernih jedinica

SI

Prefiksi

Grčki

Mj. jedinice

Otpornici

Prefiks	koeficijent	oznaka	primjer korištenja
Tera	10^{12}	T	1 THz
Giga	10^9	G	1 GHz
Mega	10^6	M	1 MW
kilo	10^3	k	1 kV
mili	10^{-3}	m	1 mA
mikro	10^{-6}	μ	1 μ A
nano	10^{-9}	n	1 nF
piko	10^{-12}	p	1 pF
femto	10^{-15}	f	1 fF

Grčki alfabet

grčko slovo	hrvatski naziv	grčko slovo	hrvatski naziv
α	A Alfa	ν	N Ni
β	B Beta	ξ	Ξ Ksi
γ	Γ Gama	\circ	O Omikron
δ	Δ Delta	π	Π Pi
$\epsilon \varepsilon$	E Epsilon	$\rho \varrho$	P Ro
ζ	Z Zeta	σ	Σ Sigma
η	H Eta	τ	T Tau
$\theta \vartheta$	Θ Teta	v	Υ Ipsilonon
ι	I Jota	$\phi \varphi$	Φ Fi
κ	K Kapa	χ	X Hi
λ	Λ Lambda	ψ	Ψ Psi
μ	M Mi	ω	Ω Omega

SI

Prefksi

Grčki

Mj. jedinice

Otpornici

Fizikalne veličine i mjerne jedinice u elektrotehnici

SI

Prefiksi

Grčki

Mj. jedinice

Otpornici

Fizikalna veličina	oznaka	izvedena jedinica	oznaka
elektricitet	Q	kulon	C
električni potencijal, napon,	φ, U, E	volt	V
elektromotorna sila			
jakost električnog polja	E	volt po metru	$V\ m^{-1}$
električni otpor	R	om	Ω
gustoća električnog toka	D	kulon po kvadratnom metru	$C\ m^{-2}$
električna vodljivost	G	simens	S, \mathfrak{G}

Fizikalne veličine i mjerne jedinice u elektrotehnici (nast.)

električni kapacitet	C	farad	F
magnetni tok	Φ	veber	Wb
jakost magnetnog polja	H	amper po metru	$A\ m^{-1}$
magnetna indukcija	B	tesla	T
induktivnost	L	henri	H
frekvencija	f, ν	herc	Hz
strujna gustoća	J	amper po kvadratnom metru	$A\ m^{-2}$
ploština	S, A, P	kvadratni metar	m^2
dielektričnost	ϵ	farad po metru	$F\ m^{-1}$
permeabilnost	μ	henri po metru	$H\ m^{-1}$
kružna frekvencija	ω	radijan po sekundi	$rad\ s^{-1}$

Fizikalne veličine i mjerne jedinice u elektrotehnici (nast.)

SI

Prefiksi

Grčki

Mj. jedinice

Otpornici

celzijeva temperatura	t	Celzijev stupanj	°C
sila	F	njutn	N
snaga	P	vat	W
rad, energija, toplina	W, E, Q	džul	J

Označavanje vrijednosti otpornika bojama

boja	prva znam.	druga znam.	3. crta: faktor	4. crta: tolerancija
crna	0	0	10^0	—
smeđa	1	1	10^1	$\pm 1\%$
crvena	2	2	10^2	$\pm 2\%$
narančasta	3	3	10^3	—
žuta	4	4	10^4	—
zelena	5	5	10^5	$\pm 0.5\%$
plava	6	6	10^6	—
ljubičasta	7	7	10^7	—
siva	8	8	10^8	-
bijela	9	9	10^9	-
zlatna	—	—	10^{-1}	$\pm 5\%$
srebrna	—	—	10^{-2}	$\pm 10\%$
bez boje	—	—	—	$\pm 20\%$

Označavanje vrijednosti otpornika slovima

- ▶ za manje vrijednosti otpora, slovo **R** se piše na mjestu decimalne točke
- ▶ za vrijednosti bliske tisući, slovo **K** odvaja **tisuće** ($4\ 700 = 4.7 \cdot 1\ 000 \rightarrow 4K7$)
- ▶ za vrijednosti bliske milijunu, slovo **M** odvaja **milijune** ($4\ 700\ 000 = 4.7 \cdot 1\ 000\ 000 \rightarrow 4M7$)

Na primjeru $0,47\Omega - 47\text{M}\Omega$:

nazivna vrijednost	oznaka	nazivna vrijednost	oznaka	nazivna vrijednost	oznaka	nazivna vrijednost	oznaka
$0,47\Omega$	R47	$4,7\Omega$	4R7	47Ω	47R	470Ω	470R
$0,47\text{k}\Omega$	K47	$4,7\text{k}\Omega$	4K7	$47\text{k}\Omega$	47K	$470\text{k}\Omega$	470K
$0,47\text{M}\Omega$	M47	$4,7\text{M}\Omega$	4M7	$47\text{M}\Omega$	47M		